

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026 Luxemburgissa

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 22.-23.6.2026 Luxemburgissa. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee tiedonannosta koskien kestäväää kalastusta EU:ssa. Suomi ottaa tiedoksi komission esityksen.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee myös yhteisen kalastuspolitiikan arvioinnista. Suomelle on tärkeää, että YKP olisi hallinnollisesti mahdollisimman kevyt, oikeasuhtainen ja kustannustehokas. Lisäksi Suomi kannattaa ekosysteemilähestymistavan laajempaa soveltamista ottamalla kalastuksen säätelyssä huomioon Itämeren tilassa tapahtuvat muutokset ja huomioida hylkeiden ja merimetsojen runsastuneiden kantojen vaikutukset kalakantoihin ja kalastukseen. Suomi katsoo myös, että vihreä siirtymä on keskeinen muutostekijä myös kalataloudessa ja että muutostarpeet kalastusalusten voimanlähteissä on tarpeen ottaa huomioon joustavalla tavalla kalastuslaivaston kapasiteettia ja tukipolitiikkaa koskevissa säännöksissä. (E 31/2026 vp).

Maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa on mahdollisesti käsitellyssä osittainen yleisnäkemys yhteiselle kalastuspolitiikalle, eurooppalaiselle valtamerisopimukselle ja unionin vesiviljely- ja meripolitiikalle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta vuosiksi 2028–2034. Suomi tukee puheenjohtajan tavoitetta saavuttaa osittainen yleisnäkemys maatalous- ja kalastusneuvostossa.

Ministerit keskustelevat markkinatilanteesta erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen. Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa. (E 41/2022 vp)

Maatalous- ja kalastusneuvoston asialistalla on mahdollisesti yleisnäkemys asetuksesta YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen ja horisontaalasetuksen muuttamisesta lannoitteiden osalta. Suomen kanta ehdotukseen valmistellaan sitten, kun komissio antaa ehdotuksensa.

Ministerit keskustelevat myös vuoden 2027 jälkeinen yhteinen maatalouspolitiikka erityisesti joustavuuden, toissijaisuusperiaatteen ja EU:n yhteisten tavoitteiden näkökulmasta. Suomi näkee tärkeänä, että jäsenvaltioilla olisi tarpeeksi liikkumavaraa suunnitella kunkin jäsenvaltion kannalta tarkoituksenmukainen toimenpidekokonaisuus. (U 55/2025 vp)

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS 22.-23.6.2026 LUXEMBURGISSA

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

KALASTUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Kestävä kalastus EU:ssa: tilannekatsaus ja suuntaviivat vuodeksi 2027

Komissio esittelee

Keskustelu

Yhteisen kalastuspolitiikan arviointi

Komissio esittelee

Keskustelu

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

(mahd.) Yhteiselle kalastuspolitiikalle, eurooppalaiselle valtamerisopimukselle ja unionin vesiviljely- ja meripolitiikalle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistaminen vuosiksi 2028–2034

Osittainen yleisnäkemys

MAATALOUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen¹

¹ Ukrainan eurooppalaisesta ja euroatlanttisesta yhdentymisestä vastaavan varapääministerin läsnä ollessa.

*Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia
Keskustelu*

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

(mahd.) Asetus YMP:n strategiasuunnitelmien ja horisontaalisten asetusten muuttamisesta lannoitteiden osalta
Yleisnäkemys

Vuoden 2027 jälkeinen yhteinen maatalouspolitiikka: Joustavuus, toissijaisuusperiaate ja EU:n yhteiset tavoitteet
Periaatekeskustelu

Muut asiat

Maatalous

- a) Käsiteltävinä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
 - i) Asetus kasvien lisäysaineiston tuotannosta ja kaupan pitämisestä unionissa: tilannekatsaus
 - ii) Asetus eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana: tilannekatsaus
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
 - iii) Asetus luonnonmukaista maataloutta koskevan asetuksen muuttamisesta tuotantoa, merkintöjä, sertifiointia ja kauppaa koskevien sääntöjen osalta: tilannekatsaus
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
- b) Vuoden 2027 jälkeistä yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat ehdotukset: tilannekatsaus
 - i) Käsiteltävinä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
 - Muutosasetus koulujakelujärjestelmän, alakohtaisten interventioiden, valkuaisainealan, hampun, kaupan pitämisen vaatimusten, tuontitullien, tarvikkeiden saatavuuden ja vakuuksien osalta
 - Asetus YMP:lle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta
 - ii) Neuvoston muutosasetus EU:n koulujakelujärjestelmän osalta
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/740/2025-MMM-5

Bondestam Orian

8.6.2026

MMM; perusmuistio komission tiedonannosta: Kestävä kalastus EU:ssa: tilannekatsaus ja suuntaviivat vuodeksi 2027

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22-23.6.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22-23.6.2026 tiedonantonsa kestävästä kalastuksesta EU:ssa, tilannekatsauksen ja kalastusmahdollisuuksia koskevien ehdotusten antamisen suuntaviivoja vuodelle 2027. Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee tiedonannosta.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedokseen komission esittelyn tiedonannosta ja osallistuu maatalous- ja kalastusneuvostossa käytävään keskusteluun E kirjeessä 70/2025 oleviin jäljempänä mainittujen kantojen pohjalta.

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja

hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Suomi edellyttää, että TAC:ien vahvistamisessa noudatetaan neuvoston vuonna 2023 tekemää linjausta, jonka mukaan TAC:t vahvistetaan monivuotisen suunnitelman artiklan 5 mukaisesti silloin, kun kalakanta on alle Btrigger -tason.

Pääasiallinen sisältö

Komission 5.6.2026 antaman tiedonannon keskeinen sisältö koskee niitä suuntaviivoja, joita komissio aikoo noudattaa valmistellessaan ehdotuksiaan vuoden 2027 kalastusmahdollisuuksista.

Itämeren kalastusmahdollisuuksia koskeva ehdotus annetaan elokuun lopussa, Välimeren ja Mustanmeren vastaavat syyskuun puolivälissä ja Koillis-Atlantin ja Pohjanmeren lokakuun lopussa. Suurin osa Pohjanmeren ja Koillis-Atlantin kalastusmahdollisuuksista neuvotellaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Norjan kanssa loka-joulukuussa.

Maatalous- ja kalastusneuvosto päättää ehdotuksista kokouksissaan loka- ja joulukuussa.

Komissio toteaa lisäksi, että kalakantoja hyödynnetään lisääntyvässä määrin tavoitellun Fmsy kalastuskuolevuuden perusteella. Komissio arvioi, että EU:n kalastuslaivaston kannattavuus voi polttoaineiden hintojen korotusten vuoksi heikentyä.

Tiedonannossaan komissio käsittelee myös EU:n kalastuskapasiteetin ja kalastusmahdollisuuksien välistä tasapainoa, kalastuslaivaston sosioekonomista tulosta ja saaliiden purkamisvelvoitteen toimeenpanoa. Näiden velvoitteiden toimeenpanoon liittyy edelleen merkittäviä haasteita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 8.6.2026

EU-ministerivaliokunta 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuskiintiöt eivät pääsääntöisesti vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonannolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Tiedonanto liittyy kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n 29.5.2026 antamiin tieteellisiin neuvoihin Itämeren kalakantojen TAC:sta vuodelle 2027, ja niiden perusteella komissiolta elo-syyskuun vaihteessa tulevaan ehdotukseen.

Asiakirjat

COM(2026) 271 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, orian.bondestam@gov.fi, puh. 02951 6249

VAHVA-tunnus

EU/740/2025

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/665/2026-MMM-5

Bondestam Orian

8.6.2026

MMM; perusmuistio EU:n yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen 1380/2013 arvioinnista

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22-23.6.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 30.4.2026 yhteistä kalastuspolitiikkaa (YKP) koskevan perusasetuksen 1380/2013 arvioinnin, joka kattaa vuodet 2014–2024. Kalastuskomissaari on esitellyt arvion ja siitä on keskusteltu kalastusministerien epävirallisessa kokouksessa 5.5.2026. Seuraavaksi arvioinnista keskustellaan maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22-23.6.2026.

Puheenjohtajamaa on valmistellut arviointia koskevan taustapaperin, jossa esitetään päällimmäiset asiaan liittyvät seikat ja kaksi kysymystä, jonka perusteella keskustelu maatalous- ja kalastusneuvostossa on tarkoitus käytä.

Suomen kanta

Suomi osallistuu maatalous- ja kalastusneuvostossa käytävään keskusteluun EU:n yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen arvioinnista perustuen puheenjohtajamaan kysymyksiin ja alla oleviin E kirjeellä (E 31/2026 vp.) ehdotettuihin kannanottoihin.

Suomi katsoo, että komissio on suorittanut perusteellisen arvion YKP-asetuksesta ja että julkaistussa komission työkirjassa annetaan tasapainoinen tilannekuva asetuksen vaikutuksesta ja sen merkityksestä. Siinä identifioidaan niin edistymistä kuin haasteita ja se muodostaa siten kattavan perustan tulevalle työlle. Suomi jakaa pääosin komission analyysin perusasetuksesta, sen toimivuudesta ja toisaalta esille nostetuista haasteista.

Suomen mielestä perusasetuksessa olevat yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteet ovat edelleen relevantteja, mutta toimintaympäristö on muuttunut tavalla, joka edellyttää politiikan tehokkuuden systemaattista arviointia.

Suomen kannalta keskeiset kysymykset liittyvät YKP-asetuksen määräyksiin kalakantojen kestäväen enimmäistuoton (MSY, maximum sustainable Yield) tavoitteesta ja sosio-ekonomisiin tavoitteisiin, vesille pääsyyn (talousvyöhyke ja aluevedet), suhteelliseen vakauteen kiintiöjaossa, jäsenvaltioiden toimivaltuuksiin kalastuksen säätelyssä sekä kalastuspolitiikan alueellistamiseen. Suomi haluaa jatkaa näitä elementtejä ja edelleen perustaa niitä parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon.

Suomi kannattaa tieteellisen työn merkityksen korostamista osana YKP-asetusta ja sen soveltamista. Alueellistamisen näkökulmasta olisi tärkeää, että jäsenvaltiot voisivat nykyistä enemmän osallistua ICES:ltä pyydettävän tieteellisen neuvon kysymysten valmisteluun, jotta tieteellinen neuvo vastaisi mahdollisimman hyvin alueellisia tarpeita.

Suomi kannattaa ekosysteemilähestymistavan laajempaa soveltamista myös käytännössä kuten esimerkiksi ottamalla kalastuksen säätelyssä huomioon Itämeren tilassa tapahtuvat muutokset. Toisaalta lähestymistavassa on tarpeen ottaa huomioon hylkeiden ja merimetsojen runsastuneiden kantojen vaikutukset kalakantoihin ja kalastukseen. Lähestymistavan käytännön soveltaminen nykyistä enemmän edellyttää johdonmukaista tieteellisen työn jatkamista ja laajentamista mahdollistamaan esimerkiksi ekosysteemi-muutoksien huomioimista päätöksenteossa sekä kehittämistä edelleen osana YKP:n soveltamista. Suomi kannattaa myös laajempaa politiikkakoherenssia.

Kalastuksen valvontaa koskevissa järjestelyissä tulisi kalastuksen säätelyn tavoin voida soveltaa alueellistamista siten, että valvonnan tulos on kalastuksen relevantilla säätelyalueella yhdenmukainen.

Perusasetuksen säännökset laivaston kapasiteettirajoituksista ovat keskeisiä kalastuslaivaston energiasiirtymän toteuttamisen kannalta. Säännösten joustavoittaminen olisi tältä osin välttämätöntä niin perusasetuksessa kuin rahastoasetuksessa. Suomi katsoo, että vihreä siirtymä on keskeinen muutostekijä myös kalataloudessa ja että muutostarpeet kalastuslaivaston voimanlähteissä (uusiutuvat ja vähäpäästöiset polttoaineet ja sähköistäminen) on tarpeen ottaa huomioon joustavalla tavalla kalastuslaivaston kapasiteettia (tonnisto BT ja konetehto kW) ja tukipolitiikkaa koskevissa säännöksissä. Tätä puoltaa myös siirrettävien käyttöoikeuksien soveltaminen tietyissä laivaston osissa.

YKP-asetuksessa mainitut kalakantojen monivuotiset suunnitelmat (suurimpien sallittujen saaliiden, TAC:n vahvistamisen säännöt) ovat tärkeitä. Niihin liittyvä keskeinen muutostarve koskee myös Itämeren monivuotisen suunnitelman (Baltic Sea MAP, asetus 2016/1139) artiklaa 4(6) (TAC:n asettaminen alle 5 prosentin riskillä sille, että kalakanan koko laskee alle Blim tason). Artiklakohtaa on tarpeen muuttaa niin, ettei se ole ristiriidassa artiklassa 5 olevien kalakantojen ensisijaisten suojatoimenpiteiden kanssa ja ettei se johda perusteettomaan TAC:ien vähentämiseen.

Suomi pitää tärkeänä löytää keinoja alan uudistumisen nopeuttamiseksi ja viranomais-toiminnan kehittämiseksi sekä yhteisen kalastuspolitiikan sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseksi. Yksi tällainen keino olisi esimerkiksi sääntelyhiekkalaatikkomallin (engl. regulatory sandbox) sisällyttäminen yhteisen kalastuspolitiikan perusasetukseen.

Vesiviljelyn osalta YKP-asetuksen säännösten olisi paremmin vaikutettava toimialan kestävään kasvuun.

On tärkeää, että YKP olisi hallinnollisesti mahdollisimman kevyt, oikeasuhtainen ja kustannustehokas.

Pääasiallinen sisältö

Yhteinen kalastuspolitiikka perustuu EU:n perussopimukseen, joissa määrätään yksinomainen toimivalta EU:lle meren elollisten luonnonvarojen suojelemiseksi YKP:n puitteissa. YKP virallistettiin ensimmäisen kerran vuonna 1970, ja sitä on sittemmin muutettu useaan otteeseen vastaamaan muuttuvia tarpeita ja alan haasteita. Merkittäviä uudistuksia tehtiin vuosina 1983, 1992, 2002 ja 2013.

YKP-asetus 1380/2013, tuli voimaan vuonna 2014 ja sillä otettiin käyttöön kestävän enimmäistuoton tavoite yhteisesti hallinnoituille kalakannoille, purkamisvelvoite poisheitämisen lopettamiseksi, alueellinen päätöksenteko sekä tavoitteet ja periaatteet ja poliittikan koordinaatiomekanismi vesiviljelyn kehittämiseksi.

Arvioinnissa todetaan, että YKP-asetus on vahvistanut merkittävästi tieteellistä perustaa ja kalastuksenhoitoa parantamalla tiedonkeruuta ja tieteellistä neuvoa. EU-rahoitus on ollut kriittistä näiden muutosten aikaansaamiseksi. MSY tai kestävän enimmäistuoton tiede on noussut keskeiseksi välineeksi asetuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Viime vuosikymmenen aikana kalastuspaineen vähentämisessä on tapahtunut selkeää edistystä, mutta se ei ole johdonmukaisesti johtanut kalakantojen säilyttämiseen tai elvyttämiseen MSY tasoon. Joidenkin kalakantojen heikko tilanne johtuu ympäristötekijöistä, kuten alentuneesta meren tuottavuudesta, mikä johtuu erityisesti ilmastonmuutoksesta ja elinympäristöjen heikkenemisestä.

Edistyminen ekosysteemipohjaisten lähestymistapojen soveltamisessa on ollut suhteellisen hidasta. Tämä on ensisijaisesti saavutettu teknisin toimin, merialueen suojelulla ja kansainvälisellä yhteistyöllä. Toisaalta purkamisvelvoite ei aiheuttanut selviä muutoksia kalastuksessa, pyydysten valikoivuudessa tai saaliin koostumuksessa.

Taloudellinen kehitys kalastuksessa ei ole ollut odotettua: kapasiteettia ei ole vähennetty riittävästi ja saaliiden väheneminen ovat edelleen heikentäneet laivastonosien kannattavuutta. Tämä käy myös ilmi komission tilaamasta kalastuslaivastoa koskevasta selvityksestä (julkaistu 28.4.2026). Vaikka laivaston kapasiteetti on laskenut ajan myötä tämä ei ole täysin ratkaissut laivaston kapasiteetin ja käytettävissä olevien todellisten kalastusmahdollisuuksien välistä epätasapainoa. Rakenteellinen epätasapaino liittyy usein heikkoon talouskehitykseen, joka johtuu toimintakustannusten noususta ja markkinoiden vaihtelusta sekä kalakantoihin kohdistuvista paineista.

Kalastuslaivastoa rajoitetaan YKP-asetuksessa jäsenvaltiokohtaisilla kapasiteettikatoilla, joita määritellään vetoisuutena ja konetehona. Lisäksi jäsenvaltioiden on hallinnoitava rekisteriin kuuluvien kalastusalusten lisäyksiä ja poistoja siten, että laivastoon ilman julkista tukea tehtävän uuden kapasiteetin lisäyksen vastapainona on aikaisempi ilman julkista tukea tehty vähintään samansuuruinen kapasiteetin poisto. Tällä tavalla halutaan varmistaa, ettei kalastuskapasiteetti suurene. Laivastonselvityksessä on erityisesti energiasiirtymän ja alusten turvallisuuden osalta pohdittu vaihtoehtoisia tapoja määritellä kalastuskapasiteettia niin, että vastataan kalastuslaivaston uudistamisen tarpeeseen ja samalla vältetään lisäämästä alusten kalastuskykyä.

Vesiviljelytuotanto ei EU:n alueella ole kasvanut, mutta kalan jalostus on sektorina ollut vahvempi.

Todisteet osoittavat, että kuluneen vuosikymmenen aikana valvonnassa ja täytäntöönpanossa on puutteita, mutta arvioinnissa todetaan, että tarkistettu valvonta-asetus on tärkeä virstanpylväs paremman täytäntöönpanon tiellä.

Lisäksi arvioinnista käy ilmi, että komission mielestä useimmissa tapauksissa suurin haaste ei ole YKP:n säännöissä vaan epäyhtenäisessä täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa jäsenvaltioissa.

Kaiken kaikkiaan YKP-asetus on edelleen erittäin tärkeä ja merkityksellinen väline yhteisen luonnonvaran ja siihen liittyvän taloudellisen toiminnan hallinnoinnissa. Se on laaja ja kattavien tavoitteiden avulla se pystyy vastaamaan moniin esiin nouseviin kysymyksiin.

Komissaari Costas Kadis totesi kalastusministereiden epävirallisessa kokouksessa 5.5.2026 Kyproksella, että käydyn keskustelun pohjalta voidaan edistää seuraavia aloitteita: kalatalouden visio 2040, monivuotinen rahoituskehys, Ocean Act, komission tiedonanto rannikkoalueista sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) ja monivuotisten suunnitelmien (MAP) yksinkertaistaminen. Yksinkertaistamisen osalta komissio on yhteydessä vielä erikseen.

Jäsenvaltiot katsoivat Kyproksen kokouksessa yleisesti, että politiikan peruseriaatteet ovat oikeat, vaikkakin sen toimivuus edellyttää perusteellista tarkastelua. Komission työtä kiiteltiin monien taholta ja toivottiin, että sen pohjalta käytäisiin aito keskustelu uudistustarpeista. Monet korostivat, että politiikan on paremmin huomioitava jatkossa kestävyden kaikki kolme ulottuvuutta (ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen).

Suuren enemmistön mielestä sektorin sääntelyä pitää yksinkertaistaa ja tehdä paremmin käytännössä toimivaksi, koska sääntely on tullut liian monimutkaiseksi ja estää innovaatioita, kilpailukykyä ja sektorin uudistumista. Alueellistaminen on oikea kehityssuunta politiikalle useamman jäsenvaltion mielestä ja sitä pitää vahvistaa uudistuksessa. Vesiviljelyn kehitys on priorisoitava strategiseksi kehityskohteeksi.

Energiasiirtymää, laivaston turvallisuutta ja kalastajien työhyvinvointia on edistettävä erittäin laajan jäsenvaltiojoukon mielestä ja siksi ei saisi rajoittaa laivaston kapasiteettia nykytyyliin tiukalla sääntelyllä. YKP:n rahoitus on kymmenkunnan vahvuisen jäsenvaltiojoukon mielestä komission ehdotuksessa riittämätön vuoden 2027 jälkeiselle ajalle. Sitä olisi neuvotteluissa vahvistettava ja tehtävä käyttökelpoisemmaksi sektorille.

Puheenjohtajamaa on taustapaperissaan todennut, että neuvoston työryhmässä käytyjen keskustelujen perusteella voitaisiin jatkopohdinnassa keskittyä erityisesti seuraaviin seikkoihin:

1. Tehokas ja tasapainoinen YKP niin ympäristön, talouden kuin sosiaalisten tavoitteiden osalta sekä politiikan käytännön soveltamisen ml. päätöksenteon tehostaminen sekä kalakantojen elvyttämisen kehityspolut ja määrälliset sosioekonomiset indikaattorit, ennakoitavat monivuotiset TACit ja yksinkertaistamisaloitteiden tunnistaminen;
2. Riittävän mukautuva kehys tulevaisuuden haasteisiin ja kehittyviin realiteetteihin – mukaan lukien laivaston elinvoimaisuus, merialueiden tilasta kilpailu, vähenevät meren resurssit, ilmastomuutos, YKP:n ulkoinen ulottuvuus ja reagointi geopolitiisiin kehityskulkuihin;
3. Toimialan resilienssin, kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuden vahvistaminen – ml. energiasiirtymä, sukupolvenvaihdos, ruokaturva ja riittävät resurssit investoinneille;
4. Poliittikatavoitteiden, toimeenpanovaatimusten ja käytettävissä olevien taloudellisten resurssien koherenssin parantaminen;

5. Asetettujen tavoitteiden ja säännösten tarkastelu ja sen varmistaminen, että ne säilyvät realistisina ja saavutettavissa olevina – ml. monivuotiset suunnitelmat, valvontatoimenpiteet ja purkamisvelvoite;
6. Vesiviljelyn puitteiden yksinkertaistaminen ja mahdollisesti yhdenmukaistaminen edelleen– ml. arviointia tarpeesta vesiviljelypolitiikan nykyistä yleisemmälle lähestymistavalle.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella puheenjohtajamaa ehdottaa seuraavat kaksi kysymystä, jonka perusteella keskustelu maatalous- ja kalastusneuvostossa on tarkoitus käydä niin, että saadaan strategista ohjausta tulevaisuuden YKP:lle.

1. Mitkä alueet tulisi komission arvioinnin ja puheenjohtajamaan mainitsemien seikkojen valossa priorisoida joko uudelleentarkastelua tai täytäntöönpanon tehostamista varten sen varmistamiseksi, että YKP:llä saadaan aikaan tehokas vaikutus tasapainoisesti ympäristöllisten, taloudellisten ja sosiaalisten tavoitteidensa suhteen? Miten voidaan varmistaa, että nämä kolme pilaria vahvistavat toisiaan, eikä nähdä kilpailevina tavoitteina?
2. Miten YKP voi paremmin vastata muuttuviin haasteisiin ja tuleviin tarpeisiin? mitä erityissäännöksiä tai -välineitä on tässä yhteydessä mukautettava kohdennetusti sen varmistamiseksi, että kehys on edelleen tehokas ja toimiva käytännössä ja tukee EU:n laivaston muutosta tulevaisuutta varten?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 22.5.2026 ja 8.6.2026

EU-ministerivaliokunta 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Perusasetuksen arviointi ei suoraan vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

YKP-asetuksen arvioinnista ei seuraa suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

8795/26 PECHE 153 (SWD(2026) 120 final)
9570/1/26 REV. 1 PECHE 187

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/665/2026

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/892/2025-MMM-27

Halonen Timo

10.6.2026

Unionin tuen ehdot kalastus-, vesiviljely- ja meripolitiikalle kaudella 2028–2034 - osittainen yleisnäkemys

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 16.7.2025 ehdotuksen tulevaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034. Komissio ehdottaa rahoituskehysten ja sen rakenteen merkittävää uudistamista. Jatkossa jäsenvaltioiden on laadittava yksi yhteinen kansallinen kumppanuusohjelma. Rahoituskehysten julkaisun yhteydessä komissio julkaisi myös useita sektorikohtaisia lainsäädäntöehdotuksia, joihin sisältyy asetusehdotus koskien yhteisen kalastuspolitiikan ja meripolitiikan rahoitusta (Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi, jolla vahvistetaan edellytykset unionin tuen toteuttamiselle yhteiselle kalastuspolitiikalle, Euroopan Ocean Pact:n sekä unionin meri- ja vesiviljelypolitiikalle osana kansallista ja alueellista kumppanuusrahastoa, joka on määritelty asetuksessa (EU) [...] [kumppanuusrahasto] ajanjaksolle 2028–2034 (COM/2025/559 final)).

Asetusehdotusten käsittely käynnistyi syyskuussa 2025 neuvoston eri työryhmissä sekä Euroopan parlamentissa.

Kalastuspolitiikan ja meripolitiikan sektorikohtaista asetusehdotusta on käsitelty yhteisen kalastuspolitiikan työryhmässä. Puheenjohtajavaltio Kypros jakoi viidennen kompromissiehdotuksen 9.6.2026 (5495/5/26 REV 5), joka on tarkoitus käsitellä 11.6.2026 neuvoston työryhmässä ja 17.6.2026 Coreper-kokouksessa. Tavoitteena on neuvoston yleisnäkemyksen saavuttaminen maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22.-23.6.2026. Käsittely on kuitenkin riippuvainen siitä, saavutetaanko kumppanuusrahastoa koskeva horisontaalisesta asetusehdotuksesta yleisnäkemys yleisten asioiden neuvostossa 16.6.2026.

Suomen kanta

Suomi tukee puheenjohtajan tavoitetta saavuttaa osittainen yleisnäkemyks maatalous- ja kalastusneuvostossa. Suomen tämänhetkisen kokonaisarvion mukaan ja puheenjohtajan viimeisimmän kompromissiesityksen perusteella osittainen yleisnäkemyks olisi Suomen hyväksyttävissä.

Suomen kannat perustuvat U-kirjelmään (U 55/2025 vp).

Suomi kannattaa EU:n yhteisen kalastuspolitiikan rahoituksen jatkuvuutta.

Suomi pitää hyvänä, että yhteisen kalastuspolitiikan rahoituksen käytön sääntelyä esitetään yksinkertaistettavaksi. Tämä mahdollistaisi muun muassa kalastuslaivaston energiasiirtymän, aloittavien kalastajien ja sukupolvenvaihdosten tukemisen nykyistä paremmin sekä yleisesti rahoitettavien toimenpiteiden määrittämisen kansallisista lähtökohdista kestäväen kalatalouden kilpailukyvyen parantamiseksi.

Suomi pitää tärkeänä yhteisen kalastuspolitiikan sääntely-ympäristön yksinkertaistamista alan uudistumisen nopeuttamiseksi ja esittää esimerkiksi sääntelyhiekkalaatikkomallin (engl. regulatory sandbox) sisällyttämistä yhteisen kalastuspolitiikan ja sen rahoitusta koskeviin asetuksiin.

Suomi katsoo, että merisopimuksen (Ocean Pact) toimeenpano ja unionin meripolitiikan edistäminen ovat tärkeitä kokonaisuuksia Suomen kannalta. Niistä säättäminen yhteisen kalastuspolitiikan rahoitusta tarkentavassa asetuksessa voisi aiheuttaa kuitenkin oikeudellisia epäselvyyksiä, koska YKP-rahoitusasetuksen mukaisiin toimenpiteisiin sovellettaisiin erilaista lähestymistapaa kansallisen kumppanuussuunnitelman toimien suunnittelussa ja hallinnoinnissa. Tämän vuoksi Suomi katsoo, että merisopimuksen ja unionin meripolitiikan rahoituksesta ja toimeenpanosta olisi tarkoituksenmukaista säätää ainoastaan kumppanuusrahastoasetuksessa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU-säännösten edellyttämät pakolliset kalastuksen valvonnan ja tiedonkeruutoimet rahoitettaisiin kokonaan tai osittain komission suoran hallinnoinnin alaisista välineistä.

Suomi korostaa, että yhteisen kalastuspolitiikan korvamerkityn rahoituksen tulisi kohdentua kalatalousalan elinkeinojen kehittämiseen ja keskeisiin tulevaisuuden tarpeisiin. Suomi katsoo, että on tärkeää turvata suomalaisen kalatalouden kehittämisen edellytykset. Korvamerkityn rahoituksen jäsenmaakohtaisen jaon tulisi perustua mahdollisimman objektiivisiin kriteereihin, kuten jäsenmaan kalatalousalan kokoon ja aikaisempien ohjelmakausien varojen käyttöasteeseen.

Yhteisen kalastuspolitiikan rahoituksen käytön ja hallinnoinnin säännöt määritetään vain osin yhteisen kalastuspolitiikan rahoitusasetusehdotuksessa ja pääosin kumppanuussuunnitelmia ja tulosperusteisuutta koskevissa komission ehdotuksissa.

Nämä kolme asetusehdotusta muodostavat kokonaisuuden yhteisen kalastuspolitiikan rahoituksen käytölle ja hallinnoinnille. Suomi pitää tärkeänä, että kolme asetusehdotusta muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden ja että sääntöjen soveltavuus yhteisen kalastuspolitiikan rahoittamiseen varmistetaan osana monivuotisia rahoituskehyksiä koskevia neuvotteluja eri työryhmissä.

Pääasiallinen sisältö

Alkuperäiseen komission asetusehdotukseen verrattuna puheenjohtajamaan kompromissiesitys on muuttunut siten, että kalastuksen valvonnan ja tiedonkeruun rahoitustoi- mia on täsmennetty ja säädetty ne pakollisiksi rahoitettaviksi kokonaisuuksiksi. WTO- sopimukseen viittaamista on tarkennettu. Lisäksi asetukseen on siirretty kumppanuusra- hastoasetuksesta valtioneuvoston päätelyä koskeva artikla sekä tukihakemuksen hyväksyttä- vyyttä koskevat säädökset sekä tuen takaisinperintävelvoitteet vakavissa rikkomuksissa. Yritystoiminnan siirron tukikelpoisuuden osalta on saatu poikkeus sukupolvenvaihdok- sien tukemiselle kalastuksessa ja vesiviljelyssä sekä rahoitusvälineiden (lainarahoitus) kautta myönnettävälle rahoitukselle. Lisäksi asetusehdotukseen on tehty paljon teknisiä muokkauksia.

Puheenjohtajan aikaisempien kompromissiesitysten perusteella sektoriasetus on kehitty- nyt myönteiseen suuntaan ja täyttää pääosin Suomen kannan mukaiset tavoitteet. Se mahdollistaa mm. kalastuksen ja vesiviljelyn sukupolvenvaihdosten tukemisen sekä yk- sinkertaistaa merkittävästi hallinnointia ja varojen käyttöä. Myös tiedonkeruun ja valvon- nan asemaa on vahvistettu, mutta asiasta säädetään pääasiassa NRP-asetuksessa.

Huomioitavaa on, että YKP:n rahoituksen suunnittelua, käyttöä ja seurantaa koskevista asioista säädetään pääosin kumppanuusrahasto- ja tuloksellisuusasetuksissa. YKP-ra- hoitusasetus täydentää edellä mainittuja horisontaalisia asetuksia.

U-kirjelmässä (U 55/2025 vp) kuvattu pääasiallinen sisältö

Merkittävimmistä osasta yhteisen kalastuspolitiikan ja meripolitiikan rahoittamiseen liit- tyvistä asioista säädettäisiin kumppanuussuunnitelmia ja tulosperusteisuutta koskevissa komission asetusehdotuksissa. Kokonaisuus poikkeaa aiemmasta rahoituskaudesta, jolloin yhteisen kalastuspolitiikan ja meripolitiikan rahoitusta koskevat asiat olivat sää- detty pitkälti Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoasetuksessa. Kansallisen kumppanuussuunnitelman laatiminen olisi prosessina erilainen kuin nykyiselle rahoitus- kaudelle, kun aikaisemmin YKP:n ja meripolitiikan rahoituksesta laadittiin oma erillinen kansallinen ohjelma.

Komission ehdottama YKP- asetukset on sisällöltään erittäin suppea. Sen keskeinen sisältö liittyy rahoituksen tukikelpoisuussääntöjen täsmenämiseen. Jatkossa tukikelpoisen koh- teen tulisi olla yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden ja WTO:n kalastussopimuksen mu- kainen. Lisäksi säädettäisiin, että kalastusalueiden siirtoon kolmansiin maihin ja syvän- meren kaivostoimintaan liittyvät toimet eivät olisi tukikelpoisia. Kyseessä olisi merkittävä muutos, sillä tällä hetkellä erityisesti kalastukseen liittyvien toimien rahoittamiseen on asetettu hyvin paljon yksityiskohtaisia ehtoja.

Lisäksi asetusehdotus täydentäisi kansallisen kumppanuussuunnitelman laatimista kos- kevia vaatimuksia siten, että suunnitelmien laatimisessa tulisi ottaa huomioon kalastuk- sen, vesiviljelyn ja rannikkoyhteisöjen sekä erityisesti pienimuotoisen kalastuksen tar- peet. Lisäksi jäsenvaltioiden tulisi varmistaa, että kansallinen kumppanuussuunnitelma tukee kalastuksen kestävyttä sekä kalastusmahdollisuuksien ja kalastuslaivaston tasa- painoa. Kumppanuus-suunnitelmassa tulee myös määrittää tuen taso hanketyypeittäin. Lisäksi asetusehdotuksessa säädettäisiin pienimuotoista kalastusta koskevien toimien tuen enimmäistasoksi 100 %.

Asetusehdotukseen sisältyy myös nykyinen periaate hakemusten vastaanottokelpoisuu- den kriteereistä. Ehdotuksen mukaan YKP:n vakavaan rikkomukseen tai laittomaan,

ilmoittamattomaan, säätlemättömään kalastukseen tai ympäristöririkokseen syyllistyneiden hakijoiden hakemukset eivät olisi käsittelykelpoisia.

Yhteisen kalastuspolitiikan ja meripolitiikan rahoituksen suunnittelu, hallinnointi, korva-merkityn rahoituksen kohdentaminen ja tuloksellisuuden arviointi säädettäisiin kansallisia kumppanuussuunnitelmia ja tulosperusteisuutta koskevissa asetusehdotuksissa

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artikloihin 42, 43 (2 kohta), 91 (1 kohta), 100 (2 kohta), 173 (3 kohta), 175, 188, 192 (1 kohta), 194 (2 kohta), 195 (2 kohta) ja 349.

SEUT 43 artiklan 2 kohdan mukaan asia käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 2 kohdan mukaan asetuksen hyväksymiseen tarvitaan Euroopan parlamentin hyväksyminen sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kuuleminen.

Yhteisen kalastuspolitiikan ja meripolitiikan sektorikohtaista asetusta käsitellään kalatalousvaliokunnassa. Kalatalousvaliokunnassa on käyty alustavia keskusteluja parlamentin kannasta. Kalatalousvaliokunnan odotetaan äänestävän kannastaan syyskuussa, jonka jälkeen se etenee yleisistunnon käsiteltäväksi.

Kansallinen valmistelu

U-kirjelmä (U 55/2025 vp)

Kalastusjaosto 8.6.2026

EU-ministerivaliokunta 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2026

U-kirjelmä (U 55/2025 vp)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Valtakunnan ja maakunnan toimivallan jaon näkökulmasta komission tulevalla asetusehdotuksella on yhtymäkohtia kalastukseen, luonnon- ja ympäristönsuojeluun, vesioikeuteen sekä veneliikenteeseen ja paikallisen meriliikenteen väyliin, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10, 16 ja 21 kohdan mukaan ovat maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita. Ehdotus koskee myös kauppamerenkulkua ja tämän väyliä, jotka itsehallintolain 27 §:n 13 kohdan mukaan ovat valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

Komission ehdotuksen mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava yksi kansallinen suunnitelma ja nimettävä toimivaltaiset viranomaiset. Nykyisellä ohjelmakaudella on

menetelty siten, että Ahvenanmaan toimintaohjelma sisältyy Suomen ohjelmaan. Nykyisen menettelyn arvioidaan voivan jatkua myös uudella ohjelmakaudella.

Taloudelliset vaikutukset

Yhteisen kalastuspolitiikan ja meritoimien rahoituksen vaikutusarvioinnin laatiminen on haasteellista, koska asetusehdotuksissa ei kuvata vastaavalla tavalla konkreettisia rahoitettavia toimia ja niiden tukiehtoja kuin YMP-asetuksessa. Toimenpiteet määritellään kansallisessa kumppanuussopimuksessa kansallisten valintojen ja priorisointien kautta. Myös sektorin hallintointiin sovellettava hallinnollinen rakenne ja sitä ratkaisua seuraava kansallinen lainsäädäntökehikko määräytyvät kansallisten ratkaisuiden perusteella. Lisäksi huomioitavaa on, että komission ehdotuksessa YKP:n korvamerkitty rahoitus kattaa pienen osan asetusehdotuksessa jäsenvaltioille kuvattujen yhteiseen kalastuspolitiikkaan ja meritoimien edistettävistä asioista. Näiden tekijöiden ja epävarmuuksien vuoksi vaikutusarvioinnissa voidaan tarkastella yleisesti yhteiseen kalastuspolitiikkaan korvamerkityn rahoituksen vaikutusta.

Yhteisen kalastuspolitiikan rahoitukseen on komission esityksessä kohdennettu 2 miljardia euroa (kiintein vuoden 2025 hinnoin). Verrattuna ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) EU-rahoitustasoon (jäsenvaltioiden osuus 5,3 miljardia euroa), komission esittämä 2 miljardin rahoitustaso olisi noin 62 % pienempi kuin nykyisellä ohjelmakaudella.

Komissio on syyskuussa täydentänyt yhteisen kalastuspolitiikan korvamerkityn rahoituksen kaudelle 2028–2034 jäsenmaakohtaisesti jaettuna. Suomen osuus yhteisen kalastuspolitiikan 2 miljardin euron korvamerkitystä rahoituksesta on komission esityksen mukaan 24 miljoonaa euroa (kiintein vuoden 2025 hinnoin). Komission ehdotuksen mukaan yhteisen kalastuspolitiikan jäsenvaltiokohtainen jako perustuu historialliseen jäsenvaltiokohtaiseen jakautumaan. Suomelle ehdotetun rahoituksen taso on tällöin noin 67 % pienempi kuin nykyinen 73 miljoonan euron rahoitustaso Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta.

Huomattavaa on, että yhteiselle kalastuspolitiikalle korvamerkittyyn rahoitukseen kuuluvat toimenpiteet kattavat vain osan YKP:n tavoitteista ja edellytetyistä toimenpiteistä. Korvamerkittyyn rahoitukseen kuuluisivat kestävä kalastuksen edistäminen, kalastuksen ja vesiviljelyn energiasiirtymä ja turvallisuus sekä kalastuksen valikoivuuden parantamiseen liittyvät innovaatiot. Lisäksi korvamerkinnän rahoitusta voisi käyttää markkina-toimenpiteisiin ja tulomenetyksen kompensointiin sekä vesiympäristön parantamiseen ja ennallistamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Sen sijaan esimerkiksi EU:n lainsäädännön edellyttämät tiedonkeruu ja kalastuksenvalvontatoimenpiteet, vesiviljelyn kestävyttä ja kasvua edistävät toimet sekä laajemmin toimialan tki-toimet eivät kuuluisi korvamerkityn rahoitukseen. Korvamerkintä ei kattaisi myöskään meritoimien ja merisopimuksen toimien rahoittamista.

Verrattuna asetusehdotuksen yhteisen kalastuspolitiikan toimiin korvamerkityn rahoituksen suuruutta nykyisen Suomen EMKVR-ohjelma vastaaviin toimiin, voidaan arvioida sen olevan suuruusluokaltaan vastaava. On kuitenkin huomattava, että nykyiset rahoitusehdot eivät ole mahdollistaneet kalastusalusten energiasiirtymän rahoittamista. Kalastusalusten energiasiirtymän ja siihen liittyvän infrastruktuurin investointitarpeet ovat todennäköisesti kokonaisuudessaan kymmeniä miljoonia euroa seuraavan ohjelmakauden aikana. Myös vesiympäristön ennallistamistoimien vaatima rahoitustaso on EU:n ennallistamisasetuksen voimaantultua huomattavasti suurempi kuin aikaisemmin. Nykyisen EMKVR-ohjelman rahoitusta on kohdennettu vesiympäristön ennallistamiseen liittyviin tki-toimenpiteisiin sekä pienimuotoisiin kunnostustoimiin. Karkean arvion mukaan vesiympäristön ennallistamiseen liittyvä rahoitustaso voi olla jopa kymmeniä miljoonia

euroja vuositasolla. Näin ollen Suomelle korvamerkitty rahoitustaso yhteisen kalastuspolitiikan korvamerkityn rahoituksen toimien toteuttamiseen vaikuttaa huomattavasti alimitoitetulta tarpeisiin nähden.

Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltioilla on mahdollisuus rahoittaa korvamerkinnän ulkopuolisia toimia kansallisen kumppanuussuunnitelman kokonaisrahoituksen puitteissa. Nykyisen Suomen EMKVR-ohjelman korvamerkityn rahoituksen ulkopuolisiin YKP:n ja meripolitiikan toimiin on varattu Manner-Suomessa noin 80 miljoonaa euroa. Tästä rahoituksesta yli 30 miljoonaa euroa on varattu pakollisten, EU-lainsäädännön velvoittamien, kalastuksen valvonnan ja tiedonkeruun toimien rahoittamiseen. Kumppanuusrahastoa koskeva asetusehdotus (ns. NRP-asetus) edellyttää jäsenvaltioiden kohdistavan rahoitusta yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanon lisäksi merisopimuksen (Ocean Pact) ja meritoimien edistämiseen. Merisopimus ja meritoimet kattavat laajan taloudellisen kokonaisuuden pitäen sisällään mm. rannikkomatkailun, merituulivoiman ja merellisen logistiikan sekä laajasti meriympäristön suojelun sekä meriturvallisuuden.

Meritoimien ja merisopimuksen toimeenpanon edistämisen kytkeminen osaksi YKP-rahoitusasetusta voi aiheuttaa oikeudellisia epäselvyyksiä ja hankaluuksia kansalliselle suunnittelulle. Kumppanuusrahastoasetuksen YKP-rahoitusasetuksen mukaisiin toimenpiteisiin sovellettaisiin erilaista lähestymistapaa ohjelman toimien suunnittelussa ja hallinnoinnissa. YKP-rahoitusasetuksen edellyttämä vaatimus tukitasojen kuvauksesta kansallisessa kumppanuussuunnitelmassa perustuu siihen, että kalastukseen ja vesiviljelyyn liittyvät toimet ovat kumppanuusrahastoasetuksen mukaan vapautettu EU:n valtiontukisääntelystä, jolloin niiden kuvaaminen kansallisessa suunnitelmassa on perusteltua. Sen sijaan meritoimien ja merisopimuksen rahoittamiseen sovelletaan EU:n valtiontukisääntöjä, jolloin toimien tukitasot määritetään kansallisessa lainsäädännössä EU:n valtiontukisääntelyn puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

5495/5/26 REV 5

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Timo Halonen, MMM/LVO, puh. 0295 162 411

VAHVA-tunnus

EU/892/2025

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/74/2026-MMM-121

Virolainen Jukka

10.6.2026

Maatalouden markkinatilanne - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalousmarkkinoiden tilanteesta kokouksessaan 22.-23.6.2026. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua kokouksessaan 1.6.2026.

Suomen kanta

Tiedonannosta ruokaturvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta on annettu E-kirje E 41/2022 vp ja tiedonannosta lannoitteiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamisesta on annettu E-kirje E 154/2022 vp. Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut pitkäaikaisen häiriön maataloushyödyke-, lannoite- ja energiamarkkinoiden toiminnalle. Tässä epävakaassa tilanteessa tulee huolehtia koko elintarvikesektorin toimintavarmuudesta ja varmistaa väestön ruokaturva. EU:n ruoantuotanto on eräiden tuotantopanosten ja -materiaalien sekä jossain määrin myös tuotantoon tarvittavan tekniikan osalta hyvin riippuvainen EU:n ulkopuolelta tulevasta tuonnista. Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta.

Suomi on huolissaan maatalouden tuotantokustannusten pysymisestä edelleen korkealla tasolla vuoden 2022 hintapiikin jälkeen ja ylipäätään koko elintarvikesektorin kustannusten nousun vaikutuksesta kannattavuuden heikentymiseen, tuotannon määrään ja laatuun sekä näiden yhteisvaikutuksesta elintarvikkeiden hintojen nousuun. Suomi katsoo, että komission tulee ryhtyä tarvittaessa EU:n perustamissopimuksen mukaisesti markkinoita tasapainottaviin ja tuotannon kannattavuutta sekä huoltovarmuutta vahvistaviin toimenpiteisiin.

Suomi korostaa tärkeyttä siirtyä kohti sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä, resiliентtejä ja oikeudenmukaisia ruokajärjestelmiä niin Suomessa, EU:ssa kuin myös globaalilla tasolla.

Strategisten riippuvuuksien purkamisen näkökulmasta Suomi pitää tärkeänä EU:n lannoiteomavaraisuuden vahvistamista sekä kierrätyslannoitteiden että muiden lannoitteiden osalta. Keskeistä on vahvistaa EU:n oman lannoitetuotannon kilpailukykyä, huolehtia tuotteiden kohtuuhintaisuudesta sekä purkaa ravinnekierrätyksen esteitä. (E 10/2026 vp).

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei ole perusmuistiota kirjoitettaessa toimittanut tausta-asiakirjaa.

Maatalouden yleinen markkinatilanne ja siihen vaikuttavia tekijöitä

Maatalouden yleiseen markkinatilanteeseen on vuonna 2026 vaikuttanut maataloustuotannon heikko kannattavuuskehitys erityisesti peltokasvissektorilla, Venäjän pitkittyneen hyökkäyssodan Ukrainaan aiheuttama epävarmuus ja uutena tekijänä Lähi-idän geopoliittisen jännitteen kärjistymisen helmikuun lopulla sotatilanteeksi.

Lähi-idän sota vaikuttaa, Hormuzinsalmen laivaliikenteen pysähtyttyä, laajalti kansainvälisille energia- ja lannoiteraaka-ainemarkkinoille, logistiikkasektorille sekä pääomamarkkinoille. Vaikka EU ei ole strategisesti riippuvainen suorasta kaupankäynnistä Persianlahden arabivaltioiden kanssa niiden Hormuzinsalmen kautta kulkevasta energia- ja lannoiteraaka-aineesta, niin EU joutuu toimimaan salmen sulkeutumisen vuoksi kansainvälisillä kallistuneilla raaka-ainemarkkinoilla. Persianlahden öljy- ja maakaasutoimitukset ovat perinteisesti suuntautuneet Aasiaan, ja näin ollen Hormuzinsalmen tilanne johtaa siellä suhteessa suurempiin saatavuushaasteisiin ja markkinahäiriöihin kuin EU:ssa. Välikäytännössä Aasian tilanne tulee vaikuttamaan myös EU:hun, kun huomioidaan alueen merkitys EU elintarviketuotteiden kaupankäynnille. Näin ollen, vaikka Lähi-idän sotatilanne päättyisi nopealla aikataululla, niin sen heijasteet vaikuttavat pitkään.

Kansainvälisen kaupankäynnin dynamiikkaan sekä talouden kasvunäkymiin on jo runsaan vuoden ajan tuonut jatkuvaa epävarmuutta Yhdysvaltojen asettamat ja vaihtelevasti muuttuvat tuontitullit, aggressiiviset kauppasopimusneuvottelut sekä toisaalta kauppakumppanien vastatoimet. Markkinakehityksen ennustettavuus pysyy jatkossakin haastavana.

Edellä mainitut tekijät, yhdistettynä rahoitusmarkkinoiden tiukentuvaan näkymään, heijastuvat maataloussektorin ohella suoraan myös elintarviketeollisuuden toimintaympäristöön sekä kuluttajahintoihin. Elintarvikkeissa kohonneet kuluttajahinnat ovat vähentäneet erityisesti kotieläintuotteiden kysyntää ja ohjanneet kuluttajia valitsemaan edullisimpia vaihtoehtoja. Talouden yleisnäkymän heikentyminen tekee yksityistaloudet varovaisiksi kulutuspäätöksissään. Elinkustannusten noustessa kuluttajien heikentynyt ostovoima lisää osaltaan alemman hintatason tuotteiden kysyntää ja merkitsee sitä, että tuottajien ja elintarviketeollisuuden on vaikea saada katettua kustannuksiaan.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) päämaataloustuotteiden hinnoista koostuva elintarvikehintaindeksin arvo on viimeisen vuoden aikana ollut korkeimmillaan elokuussa 2025 ja jolloin se oli 130 pistettä. Tammikuusta 2026 lähtien indeksin kehitys on ollut kohoavaa ja huhtikuussa se oli 130,7 pistettä. Toukokuussa indeksin arvo aleni hieman ollen 130,8 pistettä. Indeksiin sisältyvissä eri tuoteryhmissä arvo aleni toukokuussa erityisesti kasviöljyillä (-4,6 %) sekä hieman maitotuotteilla. Vastaavasti viljojen ja sokeerin kohdalla tapahtui kohoamista.

EU:ssa ruuan kuluttajahintojen keskimääräinen vuosi-inflaatio on ollut valtaosin alenevaa vuoden 2025 syyskuusta lähtien. Alhaisimmillaan ruuan (ml. alkoholittomat juomat) keskimääräinen vuosi-inflaatio oli kuluvan vuoden huhtikuussa, jolloin sen suuruus oli 2,3 %. Oletettavissa on, että Lähi-idän sotatilanne alkaa näkymään jatkossa ruoan hintakehityksessä. Ruuan inflaatio vaihtelee paljon jäsenvaltioiden välillä. Suomessa ruoan kuluttajahintojen kehitys on ollut viimeisen puolen vuoden aikana saman suuntaista kuin EU:ssa. Huhtikuussa Suomen ruoan (ml. alkoholittomat juomat) vuosi inflaation kehityksessä tapahtui käänne ja se lähti kohomaan ollen 1,7 %, kun kuukautta aiemmin se oli 0,5 %.

Kansainvälisen viljaneuvoston (IGC) alustavan arvion mukaan heinäkuussa alkavan viljojen 2026/27 markkinointikauden kokonaissato on 2414 milj. tn ja joka on samalla reilu 2 % pienempi verrattuna nykyiseen 2025/26 kauteen. Viljojen alkuvarastot tulevalle kaudelle ovat suurimmat seitsemään vuoteen ja se osaltaan tukee maailmalla viljan kulutuksen kasvua uuteen ennätykseen 2437 milj. tn. Kauden 2026/27 loppuvarastojen arvioidaan laskevan lähes 4 % verrattuna lähtötilanteeseen.

Vehnän osalta kaudelle 2026/27 arvioidaan yhteensä 3 % pienempää satoa verrattuna kuluvaan kauteen. Lannoitteiden ja polttoaineiden hinnannousu tulee vaikuttamaan globaalisti viljelijöiden tuotantopäätöksiin, joten viljojen kylvöala- ja satoarviot tulevat niiden osalta vielä tarkentumaan. Oman epävarmuuden kauden 2026/27 satonäkymään erityisesti eteläisellä pallonpuoliskolla tuo vahvistuva El Nino sääilmiö. Suurimpien vehnän viejien loppuvarastojen suuruudeksi kaudelle 2026/27 IGC arvioi 65 milj. tn ja joka on reilu 10 milj. tn pienempi kuin kuluvan kauden loppuvarastot mutta edelleen lähellä keskimääräistä. Selkeästi suurimpana vehnän viejänä jatkaa ensi markkinointikaudella IGC:n arvion mukaan Venäjä, jonka jälkeen tulevat EU ja Kanada.

Maailmanmarkkinoilla viljan hinnat, erityisesti vehnällä, ovat nykyisen 2025/26 markkinointikauden alkupuolella olleet edellistä kautta alempana. Hintaan on vaikuttanut muun muassa runsas sato ja hyvä varastotilanne viljojen päätuotantoalueilla sekä Yhdysvaltojen kauppapolitiikan aiheuttama epävarmuus markkinoilla. Vastaavasti viljan ostajavaltiot ovat olleet varovaisesti markkinoilla odotellen hintojen jatkavan alenemista. Lähi-idän sotatilanne nosti maaliskuussa viljan hintoja ja lisäsi vaihtelua. Huhti- ja toukokuussa vehnän hintaa ovat vahvistaneet kuivuudesta johtuva heikentynyt satonäkymä Yhdysvaltojen syysvehnällä, sateiden aiheuttamat viivästyksset Kanadan kevätkylvöissä sekä kuivuus Australian vehnäalueilla. Toisaalta hinnan nousua on rajoittanut EU:n ja Venäjän suhteellisen hyvät sato-odotukset, suuret varastot sekä Pohjois-Afrikan parantuneet satonäkymät. Leipävehnän vientihinta EU:ssa (Ranska, Rouen) oli tammi-helmikuussa 2026 keskimäärin 198 €/tn ja maaliskuulta lähtien noin 10 €/tn korkeammalla tasolla.

Maakaasun hinta vaikuttaa energian ja lannoitteiden hintakehitykseen. EU:ssa LNG:n futuurihinta oli loppuvuoden 2025 aikana pääosin aleneva ja oli alle 30 €/MWh (TTF). Hintakehitykseen vaikutti kaasun hyvä varastotilanne EU:ssa ja leuto alkutalvi sekä kaasun heikentynyt kysyntä Aasiassa. Tammi- ja helmikuussa 2026 LNG:n futuurihintaa kohoitti EU:ssa talvinen sää ja Lähi-idän geopolitiittinen jännite niin että hinta vaihteli 30-40 €/MWh (TTF). Lähi-idän sotatilanteen alettua maakaasun hinta vahvistui nopeasti myös

EU:ssa ja LNG futuurihinta vaihteli maaliskuun aikana 45-60 €/MWh välillä. Huhti- ja toukokuussa hintavaihtelu on ollut 40-55 €/MWh. Hormuzinsalmen kautta kuljetetaan noin 20 % osuus maailmaan LNG kauppamäärästä, joten Lähi-idän tilanteen kehitys vaikuttaa suoraan maakaasumarkkinoilla. EU:hun tuodaan LNG maakaasua valtaosin Yhdysvalloista (n. 60 %), vähenevässä määrin Venäjältä (alle 30 %) sekä Qatarista (10-12 %).

Kansainvälisiin lannoitemarkkinoihin liittyen EU komission koostaman tiedon mukaan Hormuzinsalmen kautta kuljetetaan maailman kaupankäynnin kohteena olevasta ammoniakista noin 20 %, ureasta 30 % ja rikistä peräti noin 45 %. Komission ylläpitämän hintaseurannan mukaan lannoitetypen keskimääräinen hinta EU:ssa on ollut vahvistuva vuoden 2025 lokakuusta lähtien, jolloin sen hinta oli 360 €/tn. Kuluvan vuoden helmikuussa keskihinta oli kohonnut 415 €/tn tasolle ja huhtikuussa hinta oli 550 €/tn. Lannoitefosforilla on ollut saman suuntainen hintakehitys, kun taas lannoitekalin hinta on vuoden mittaan pysynyt EU:ssa suhteellisen vakaana. Lähi-idän sotatilanteen seurauksena urean hinta kohosi komission mukaan maaliskuun aikana 180 €/tn ja seoslannoitteiden noin 50 €/tonni. EU:hun tuodaan Lähi-idästä ammoniakkia ja typpilannoitteita vain vähäisiä määriä (1-3 %) EU:n kokonaistuonnista. Lähi-idän sotatilanteen aiheuttama hinnannousu ja saatavuushaasteet kansainvälisillä lannoitemarkkinoilla ajoittuu juuri Pohjois-Amerikan ja Euroopan peltokasvien kasvukauden alkuun, joten sen vaikutus tuotantoon on vielä epäselvä. Suuremmat huolet kohdistuvat lannoitemarkkinoiden tilanteeseen ajatellen tulevan 2026/27 markkinointikauden kylvöjä.

Vuoden 2025 lopulla raakaöljyn hinta (Brent-laatu) oli noin 65 \$/barreli. Hintakehitykseen vaikutti tuolloin samat tekijät kuin yleensäkin raaka-ainemarkkinoilla, eli maailmanlaajuisen kysynnän kasvun hidastuminen ja kauppapoliittisen tilanteen luoma epävarmuus. Lähi-Idän geopoliittinen tilanne ja uudet pakotteet venäläiselle raakaöljylle toivat epävarmuutta markkinoille. Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa Brent-laadun raakaöljyn hinta oli kohoamassa ja vaihteli 65-70 \$/barreli johtuen Lähi-idän geopoliittisen tilanteen kiristymisestä ja kysynnän kasvusta Aasiassa. Sotatoimien alettua Lähi-idässä ja Hormuzinsalmen laivaliikenteen hiljentyessä raakaöljyn hinta kohosi nopeasti maailmalla ja esimerkiksi Brent-laatu on vaihdellut maaliskuussa voimakkaasti 85-115 \$/barreli välillä. Huhti- ja toukokuussa hinta on vaihdellut 90-115 \$/barreli.

Kansainvälisen viljaneuvoston (IGC) toukokuussa 2026 tekemän arvion mukaan kuluvalle satokaudella 2025/26 Ukrainan viljojen kokonaistuotanto (vehnä, maissi ja ohra) on 62 milj. tn ja se on noin 3,4 milj. tn suurempi kuin kaudella 2024/25. Ukrainan viljojen vientiarvio nykyiselle satokaudelle on lähes 36 milj. tn, kun viime kaudella määrä oli noin 5 milj. tn suurempi. Kuluvan kauden pienempi vientimäärä johtuu maissin myöhäisestä sadonkorjuusta, Venäjän talven aikana kohdistamista iskuista Ukrainan vientilogistiikkaan, EU:n asettamista tuontikiintiöistä sekä ylipäätään maailmanlaajuisen hyvän sadon aiheuttamasta kilpailun kiristymisestä viljamarkkinoilla. Ukrainan tämän kauden hyvästä viljasadosta viemättä jäänyt osuus siirtyy tulevalle 2026/27 kaudelle ja sen myötä Ukrainasta pystyy olemaan vientimarkkinoilla heti kauden alettua ensi heinäkuussa.

IGC arvioi Ukrainan tämän vuoden viljasadoksi 60,2 milj. tn. Verrattuna viime vuoteen vehnän tuotanto alenee 3,6 %, maissin 1,6 % ja ohran 1,8 %. Ukrainan viljan vientitoiminta kohtaa jatkossa samoja haasteita kuin muissakin viljanviejämaissa eli rahtihintojen kohoaminen, markkinoiden yleinen epävakaus sekä ostajavaltioiden pienentyvä kysyntä taloustilanteen heikentyessä.

Markkinatilanne EU:ssa

EU komission JRC tutkimuslaitoksen mukaan huhtikuussa ja toukokuun alussa laajoilla alueilla EU:n keski- ja Itäosissa vallinnut kuivuus heikensi maaperän kosteustilannetta ja vaikutti kasvustojen kehittymiseen. Huhti–toukokuun vaihteen kylmä sää aiheutti

vaurioita ja hidastivat kasvua erityisesti rapsilla. Kaakkois-Euroopassa viileys ja sade viivästyttivät kylviä. EU:n länsiosissa sää oli suotuisampaa kylvien etenemiselle, mutta monin paikoin kylmyys ja sateen puute hidastivat orastumista ja kasvustojen alkukehitystä.

EU:n tämän vuoden viljojen tuotantoala on arvioitu olevan noin 50 milj. ha. Viime vuonna ala oli hieman suurempi ja verrattuna viiden vuoden keskimääräiseen tämän vuoden ala olisi 1,4 % pienempi. Vehnällä tuotantoala on viime vuoden kokoluokkaa 21,5 milj. ha. Vuoden 2026 viljasadon arvioimisessa komissio on käyttänyt tässä vaiheessa vielä paljolti hehtaarisatotrenejä ja kylvöala-arviota. Niiden perusteella kokonaissato olisi 275 milj. tn eli 5 % viime vuoden satoa pienempi. Vehnällä sato pienenee 6 % ja olisi 127 milj. tn. Lannoite- ja polttoainemarkkinoilla tapahtunutta hintojen nousua ja niiden vaikutusta tuotantopäätöksiin ei vielä tässä vaiheessa ole pystytty täysin huomioimaan.

Öljykasvien (rapsi, auringonkukka ja soija) 2026 EU tuotantoala on komission arvion mukaan 12 milj. ha eli kasvua 2,5 % viime vuodesta. Verrattuna viiden vuoden keskimääräiseen ala olisi sitä reilu 3 % suurempi. Rapsin osalta tuotantoalan arvioidaan suurenevan viime vuodesta 2,6 % ollen 6,2 milj. ha. EU:n öljykasvien tuotantomäärä on komission alustavassa arviossa 32,6 milj. tn, mikä on 2,6 % suurempi kuin viime vuonna ja lähes 6 % yli viiden vuoden keskiarvon. Rapsin osalta tuotantoarvio on 20,9 milj. tn, kun viime vuonna sato oli reilu 20 milj. tn. EU:n keskisato rapsilla on 18,8 milj. tn.

EU:n kotieläinsektorilla maidontuotanto oli vuonna 2025 1,6 % edellisvuotta suurempaa. Vuoden 2026 tammi- ja maaliskuussa tuotantomäärä oli 4,6 % vuoden takaista suurempi. Maidon tuotannon kasvu on osaltaan näkynyt EU:n tuottajahinnoissa, ja ne ovat olleet laskusuunnassa viime vuoden lokakuusta lähtien. Komission arvion mukaan raakamaidon EU hinta oli huhtikuussa 2026 keskimäärin 42,9 €/100 kg, joka on 19 % alempana kuin vuotta aiemmin.

Maitotuotteiden tuotannossa tammi-helmikuussa 2026, edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna, tuotannon kasvua voin (10 %), rasvattoman maitojauheen (15 %), hapanmaitotuotteiden (1,9 %) ja juustojen (2,1 %) osalta. Tuotehinnat olivat viime vuoden jälkipuoliskolla alenevia voilla, juustoilla ja maitojauheilla. Hintakehitys on kuluvan vuoden aikana kääntynyt vahvistuvaksi rasvattoman maitojauheen osalta niin että toukokuussa sen keskihinta oli 278 €/100 kg, kun vuotta aiemmin se oli 13 % alempana. Voin keskihinta EU:ssa on alkuvuoden aikana ollut pääsääntöisesti aleneva ja toukokuussa se oli 398 €/100 kg (-45 %).

Naudanlihan tuotanto EU:ssa on aikavälillä tammi-helmikuu 2026 ollut yhteensä 4 % pienempi kuin vuotta aiemmin. Naudanlihan kysyntä sekä sisämarkkinoilla että globaalisti on tarjontaan nähden edelleen suurempaa ja se heijastuu hintatasoon. EU:n keskimääräinen naudan teurashinta on ollut vuoden 2024 heinäkuusta lähtien vahvistuva. Kuluvan vuoden toukokuun ensimmäisellä viikolla EU keskihinta oli 680 €/100 kg, joka on 4 % viime vuotta korkeammalla mutta 3,4 % huhtikuun alkua alemmalla tasolla. Komission mukaan hinta näyttää vakiintuneen tämän vuoden helmikuusta lähtien ja joissakin eläinluokissa, kuten nuorissa sonneissa ja härissä on havaittu lievää laskua.

EU:n sianlihan tuotanto oli tammi-helmikuussa 2026 samaa suuruusluokkaa kuin vuotta aiemmin. Teurasruhojen keskihinta on ollut alenevassa kehityksessä viime vuoden heinäkuusta lähtien, mutta kuluvan vuoden helmikuussa tapahtui käänne vahvistuvaan suuntaan. Toukokuun alussa EU:n keskimääräinen teurasruhohinta oli 167 €/100 kg. Tämä on 21 % alempana kuin vuotta aiemmin ja samalla alle keskimääräisen viiden vuoden hintatason. Vastaavasti huhtikuun alussa sian keskimääräinen EU teurasruhohinta oli vajaan 1 % korkeammalla. Sianlihan vienti vuonna 2025 oli määrällisesti lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Viennin rakenteessa tapahtui kuitenkin jonkinasteinen muutos, sillä vientimäärä pieneni perinteisesti suurimpiin EU:n kohdemarkkinoihin (Kiina,

UK, Filippiinit ja Japani) ja vastaavasti suureni muualle. EU:ssa Espanjan ja Saksan ASF-tilanne rajoittaa edelleen näiden maiden vientimahdollisuuksia.

EU:n siipikarjanlihan tuotanto kasvoi tammi-helmikuu 2026 aikana 2,8 % verrattuna aiempaan vuoteen. Kasvua tapahtui erityisesti pienemmissä tuottajamaissa ja suurista tuottamaista esimerkiksi Puolassa, Saksassa, Italiassa ja Ranskassa tuotanto aleni. EU:ssa broilerin keskimääräinen teurashinta on ollut pääsääntöisesti vahvistuva vuoden 2025 joulukuusta lähtien. Toukokuun 2026 alussa keskihinta oli 295 €/100 kg, joka on 3 % viime vuoden vastaavaa ajankohtaa korkeammalla ja selvästi yli viiden vuodenkeskimääräisen. Viljan alhainen hinta markkinointikaudella 2025/26 ja lihan korkea hinta on broilersektorilla tukenut tuotannon kannattavuutta.

Komission arvion mukaan kananmunien tuotanto EU:ssa pieneni tammi-maaliskuussa 2026 0,2 % verrattuna edelliseen vuoteen. Toukokuun 2026 alussa kanamunien tuottajahinta oli EU:ssa keskimäärin 288 €/100 kg ja joka on 7 % korkeammalla kuin vuotta aiemmin ja selvästi enemmän kuin viiden vuoden keskimääräinen. Hintakehitys on huh-tikuusta lähtien ollut aleneva eli noudattaa siten perinteistä kausivaihtelua.

Kotieläinsektorilla pysyvänä huolena on afrikkalainen sikarutto (ASF) ja lintuinfluenssatilanne. Niiden lisäksi EU:n eläintautitilanteeseen vaikuttavana arvaamattomana riskitekijänä on edelleen suu- ja sorkkatauti (FMD).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2026

EU-ministerivaliokunta 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen, MMM/RTO/MARY, p. 0295 162 206, jukka.virolainen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -**Viite** -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/718/2026-MMM-1

Fallenius Sanna-Helena

12.6.2026

(mahd.) Asetus YMP:n strategiasuunnitelmien ja horisontaalisten asetusten muuttamisesta lannoitteiden osalta

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 12.6.2026 asetusehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2021/2115 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyntyyppisestä toimenpiteestä poikkeuksellisen tilapäisen tuen tarjoamiseksi Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto, EAFRD) sekä mahdollisuudesta mukauttaa suorien tukien määrärahoja kalenterivuodelle 2027, ja asetuksen (EU) 2021/2116 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse joustavammista säännöistä ennakkomaksujen maksamisesta vastauksena Lähi-idän kriisin aiheuttamaan lannoitteiden hintojen nousuun (COM(2026) 282 final).

Ehdotuksen taustalla on lannoitteiden kohonneet hinnat ja kohtuuhintaisten lannoitteiden saatavuuden heikentyminen. Komissio antoi 19.5.2026 tiedonannon lannoitetoimintasuunnitelmasta ”Kumppanuus EU:ssa tuotettujen lannoitteiden saatavuuden, kohtuuhintaisuuden ja strategisen riippumattomuuden varmistamiseksi” (COM(2026) 310 final), jossa se toteaa aikovansa, että aikoo ehdottaa lyhyen aikavälin toimia tilanteen helpottamiseksi.

Puheenjohtajavaltio on ennakoanut, että asia tullaan käsittelemään erittäin pikaisella aikataululla neuvostossa. Asiasta keskustellaan maatalouden erityiskomiteassa 15.6.2026 ja maatalous- ja kalastusneuvoston on tarkoitus hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen asetuksesta kokouksessaan 22.-23.6.2026.

Suomen kanta

Suomi muodostaa asetusehdotukseen kannan erillisellä valtioneuvoston selvityksellä.

Suomi tukee nopeaa päätöksentekoa ehdotuksen hyväksymisessä, jotta se ehditään toimeenpanna jäsenvaltioissa niin, että muutokset ovat sovellettavissa mahdollisimman pian.

Pääasiallinen sisältö

Muutokset YMP:n strategiasuunnitelmia koskevaan asetukseen (EU) 2021/2115

Komissio ehdottaa asetukseen kohdennettuja ja määräaikaisia muutoksia. Komissio ehdottaa jäsenvaltioiden YMP-strategiasuunnitelmiin uudenlaista jäsenvaltioille vapaaehtoista toimenpidetyyppiä, jossa maksuvalmiustukea tarjottaisiin kriisistä kärsineille tiloille. Toimenpide toteutettaisiin maaseuturahaston toimenpiteenä YMP-strategiasuunnitelman nykyisistä varoista komission ehdottaman uuden YMP-strategiasuunnitelma-asetuksen 78b mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voisivat myöntää poikkeuksellista tilapäistä tukea aktiiviviljelijöille, joihin lannoitteiden hintojen jyrkkä nousu vaikuttaa. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tukea kohdennetaan viljelijöille, jotka ovat eniten kärsineet lannoitteiden hintojen jyrkästä noususta, määrittelemällä tukikelpoisuusehdot käytettävissä olevan näytön perusteella. Tuella olisi tarkoitus kattaa ainoastaan lannoitteiden hinnannousun seurauksena aiheutuneita lisäkustannuksia 1.3.2026 alkaen.

Jotta vältettäisiin viivästyksiä maksuissa, komissio ehdottaa, että uuden toimenpiteen menojen tukikelpoisuus voisi alkaa jo asetusmuutoksen voimaantulopäivästä alkaen. Eli jo ennen kuin komissiolle on toimitettu YMP:n strategiasuunnitelman muutospyyntö. Ehdotetun toimenpiteen johdosta tehtyä YMP:n strategiasuunnitelman muutosta ei lasketa mukaan strategiasuunnitelmien muutosten maksimimäärään. Tuet tulisi maksaa 30.6.2027 mennessä.

Kunkin jäsenvaltion osalta enimmäismäärä, joka voidaan varata uuden 78 b nojalla myönnettävään tukeen, on määritelty vuositasolla liitteessä XV. Enintään 25 % liitteen XV vuotuisista määristä voidaan varata uuden toimenpiteen mukaisen tuen rahoittamiseen. Jäsenvaltiot voisivat yhteisrahoittaa tukea korkeintaan 200 % kansallisella lisäosalla.

Komissio ehdottaa lisäksi, että vuosina 2023–2026 käytössä ollut mahdollisuutta siirtää varoja maataloustukirahaston ja maaseuturahaston välillä jatkettaisiin myös vuodelle 2027.

Muutokset YMP:n horisontaalasetukseen (EU) 2021/2116

Komissio ehdottaa muutosta YMP:n horisontaalasetuksessa (EU) 2021/2116 säädettyjä suorien tukien ennakkomaksujen enimmäistasoihin ja joustavuutta suorien tukien ennakkomaksujen ajoitukseen. Komissio ehdottaa korotusta suorien tukien ennakkomaksujen enimmäismäärään 70 prosentista 75 prosenttiin ja mahdollisuutta ennakkomaksujen suorittamiseen tavanomaista aiemmin ja ennen varainhoitovuoden vaihtumista.

Voimassa olevan YMP:n horisontaalasetuksen nojalla suorien tukien tukiennakot pitää maksaa saman kalenterivuoden 16.10. ja 30.11. välisenä ajanjaksona. Komissio

kuitenkin ehdottaa, että ennakot voisi poikkeuksellisesti vuonna 2026 maksaa jo ennen 16.10. Jotta varainhoitovuoden maataloustukirahaston menojen vuosikatto ei ylittyisi, niin ehdotuksessa suorien tukien ennakot katsottaisiin suoritetuiksi marraskuun aikana ja jäsenvaltiot ilmoittaisivat ne korvattaviksi kyseistä kuukautta koskevassa menoilmoituksessa komissiolle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeva Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta.

Ehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvostossa päätökset tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Käsittelystä Euroopan parlamentissa ei vielä ole tietoa. Todennäköisesti asiaa käsitellään maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa nk. kiireellisellä menettelyllä.

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2026
Ehdotuksesta on valmisteilla valtioneuvoston selvitys.

EU-ministerivaliokunta 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Suomessa lainsäädäntövalta jakautuu eri maatalouden ja maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Ahvenanmaan itsehallintolain (1141/1991) 27 § 15 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluu muun muassa maataloustukirahastosta rahoitettavat Euroopan unionin kokonaan rahoittamat tukijärjestelmät. Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaa kuuluu puolestaan Ahvenanmaan itsehallintolain 18 § 15 kohdan mukaan maaseudun kehittämiseen eli maaseuturahastosta osarahoitettavat tukijärjestelmät.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen vaikutuksia analysoidaan tarkemmin valmisteilla olevassa valtioneuvoston selvityksessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission ehdotus COM(2026) 282 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/EUKA, puh. 0295 162 073,
sanna-helena.fallenius@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Osmo Rönty, MMM/EUKA, puh. 0295 162 084,
osmo.ronty@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/718/2026

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/894/2025-MMM-63

Muroma Hanna

11.6.2026

Vuoden 2027 jälkeinen yhteinen maatalouspolitiikka: Joustavuus, toissijaisuusperiaate ja EU:n yhteiset tavoitteet - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026

Eduskuntatunnus

U 55/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 16.7.2025 ehdotuksen tulevaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034. Rahoituskehyyksen julkaisun yhteydessä komissio julkaisi myös useita sektorikohtaisia lainsäädäntöehdotuksia, joihin sisältyy asetusehdotus yhteiselle maatalouspolitiikalle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta vuosiksi 2028-2034 (COM(2025) 560 final).

Asetusehdotusta on käsitelty Tanskan puheenjohtajakaudelta lähtien maatalouden horisontaalisten asioiden työryhmässä. Kyproksen kaudella työtä on jatkettu, mutta Kypros ei vielä pyri saamaan asetuksesta neuvoston yleisnäkemyksiä.

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026 keskustelee vuoden 2027 jälkeisestä yhteisestä maatalouspolitiikasta, erityisesti joustavuudesta, toissijaisuusperiaatteesta ja EU:n yhteisistä tavoitteista. Maatalouden erityiskomitea valmistelee keskustelua kokouksessaan 15.6.2026.

Suomen kanta

Suomen kannat yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen on muodostettu valtioneuvoston kirjelmässä U 55/2025 vp.

Suomi pitää hyvänä sitä, että YMP:n alkuperäiset ja tärkeät tavoitteet ruoantuotannosta ja maaseudun kehittämisestä korostuvat komission ehdotuksissa.

Suomi katsoo, että tukijärjestelmää tulisi aidosti yksinkertaistaa ja hallinnollista taakkaa keventää, jotta viljelijät voisivat nykyistä paremmin keskittyä ruoantuotantoon ja pitkäjänteiseen elinkeinotoiminnan kehittämiseen.

Suomi näkee tärkeänä, että jäsenvaltioilla olisi tarpeeksi liikkumavaraa suunnitella kunkin jäsenvaltion kannalta tarkoituksenmukainen toimenpidekokonaisuus.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio on toimittanut keskusteluun tausta-asiakirjan 7468/26.

Tausta-asiakirjassa puheenjohtajavaltio kertoo pyrkineensä löytämään tasapainoisen lähestymistavan jäsenvaltioille myönnettävän joustavuuden ja EU:n yhteisten tavoitteiden välillä. Puheenjohtajavaltio kuvaa konkreettisia muutoksia, joita on pyritty tekemään joustavuuden ja yksinkertaistamisen lisäämiseksi sekä yhteistä maatalouspolitiikkaa että yhteistä markkinajärjestelyä koskevissa asetusehdotuksissa. Puheenjohtajavaltion tavoitteena on molempien asetusehdotusten suhteen ollut rakentaa oikeudenmukainen, kilpailukykyinen, häiriönsietokykyinen ja tulevaisuudenkestävä maatalousala samalla, kun säilytetään YMP:n yhteinen luonne ja sisämarkkinoiden eheys.

Puheenjohtajavaltio mainitsee joustavuutta lisäävänä elementtinä muun muassa komission ehdotukseen sisältyneet yhteisen maatalouspolitiikan kansalliset suositukset, jotka eivät ole jäsenvaltioita sitova, vaan ohjaava elementti. Lisäksi puheenjohtajavaltio mainitsee esimerkkinä joustavuuden lisäämisestä puheenjohtajakaudellaan tehdyt artikla-siirrot NRP-asetuksesta YMP- ja YMJ-asetuksiin. Viljelijän määritelmän osalta puheenjohtajavaltion tavoitteena on ollut säilyttää jatkuvuus ja oikeusvarmuus, ja välttää muodostamasta liian jäykkää määritelmää.

Puheenjohtajavaltio kertoo asiakirjassa, että joukko pakollisia toimenpiteitä on jäsenvaltioiden pyynnöstä tehty vapaaehtoisiksi, mikä lisää joustavuutta. Asteittain alenevaan pinta-alaperusteisen tulotuen kohdentamiseen on tuotu myös lisää joustoa. Tulotukea on pakollisena kohdennettava nuorille viljelijöille, ja tätä kautta tuetaan myös sukupolvenvaihdoiksi. Muun kohdennuksen osalta puheenjohtajavaltio on lisännyt jäsenvaltioille joustoa. Puheenjohtajavaltio on myös ehdottanut muutosta eläkeläisiä koskevaa rajausta alenevasta pinta-alatuesta. Rajaus ei olisi enää pakollinen. Puheenjohtajavaltio ehdottaa myös joustoja vastuulliseen tilanhoitoon.

Yhteisen markkinajärjestelyasetuksen osalta puheenjohtajavaltion tarkistuksilla mm. selkeytetään tuotanto - ja markkinointisääntöjä ja otetaan käyttöön suoja-toimia, jotka koskevat täytöntöönpanoa ja valvontaa.

Puheenjohtajavaltion tavoitteena on ollut antaa jäsenvaltioille enemmän liikkumavaraa suunnitella toimenpiteitä jäsenvaltioiden tarpeiden mukaan, erityisesti tulotukeen, maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimiin sekä EU:n koulujärjestelmään liittyen. Puheenjohtajavaltio katsoo, että tasapainoisen lähestymistavan kehittämisessä on edistytty merkittävästi, mutta pitää keskustelua tarpeellisena työn tukemiseksi.

Puheenjohtajavaltio esittää seuraavan kysymyksen neuvoston keskusteluun:

Puheenjohtajavaltio on pyrkinyt löytämään oikean tasapainon kolmen tavoitteen välillä: selkeämpi ja johdonmukaisempi oikeudellinen kehys, jäsenvaltioiden joustavuuden lisääminen ja unionin yhteisten tavoitteiden säilyttäminen. Katsotteko, että puheenjohtajavaltion teksti saavuttaa nämä tavoitteet ja mitä osia on vielä kehitettävä?

Komission asetusehdotus yhteisestä maatalouspolitiikasta (YMP-asetus)

YMP-asetusehdotuksen taustalla on komission 19.2.2025 antama tiedonanto maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevasta visiosta (COM(2025) 75 final). Visiossa esitettiin tiekartta tuleville strategisille ehdotuksille maatalous- ja ruokasektorin vetovoiman parantamiseksi ja vakaan toimintaympäristön luomiseksi koko ruokaketjun toimijoille. Lisäksi visiossa hahmoteltiin tulevan yhteisen maatalouspolitiikan painopisteitä vuoden 2027 jälkeiselle ajalle.

Komission mukaan YMP:n erityispiirteiden vuoksi on perusteltua laatia yksinomaan maataloutta koskeva ehdotus osana vuosien 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevia lainsäädäntöehdotuksia. Komission mukaan ehdotus YMP-asetukseksi täydentää kumppanuusrahastoasetuksen yleisiä säännöksiä tarkemmilla säännöksillä, jotka koskevat yhteistä maatalouspolitiikkaa ja kumppanuussuunnitelmien maatalouslukua. Ehdotuksessa yhdistetään maataloustukirahasto ja maaseuturahasto. Tällä tavoitellaan parempia tuloksia kilpailukyvyssä, resilienssissä ja kestävyudessa. Yhdistäminen pyrkii lisäämään tehokkuutta ja hallinnon joustavuutta.

Komission ehdotuksen asetusrakenne poikkeaa aiemmista rahoituskausista, jolloin YMP:tä koskevat asiat ovat olleet pitkälti omissa asetuskokonaisuuksissaan. Kansallisen kumppanuussuunnitelman laatiminen olisi prosessina hyvinkin erilainen kuin YMP:n strategiasuunnitelman laatiminen nykyiselle rahoituskaudelle. Merkittävimmästä osasta kumppanuussuunnitelmakokonaisuutta säädetään kumppanuusrahastoasetuksessa. Yhteisen kansallisen kumppanuussuunnitelman laatiminen mahdollistaisi komission mukaan myös vahvemmat synergiat politiikkojen välillä, esimerkiksi antaen jäsenvaltioille paremmat valmiudet vastata maaseutualueiden haasteisiin kokonaisvaltaisemmalla tavalla.

Komission YMP:n uudistusehdotuksessa pyritään yksinkertaistamaan tukijärjestelmiä muun muassa siten, että yhdistetään nykyiset ekojärjestelmät ja maaseuturahaston (nk. II pilarin) ympäristötoimenpiteet. Keskeiset tukimuodot, kuten EU:n kokonaan rahoittama pinta-alaperusteinen tulotuki ja tuotantosidonnainen tulotuki sekä kansallisesti osarahoitettavat luonnonhaittakorvaus, ympäristö- ja ilmastotoimet (ml. luomu ja eläinten hyvinvointi), investointituet ja nuorten viljelijöiden aloitustuet, säilyisivät. Komission ehdotuksen mukaan jäsenvaltioille annettaisiin nykyistä enemmän vastuuta ja vapautta räätälöidä toimenpiteitä omien tarpeidensa mukaan, mutta tukitoimenpiteiden suunnittelua ohjataan edelleen mm. komission antamien suositusten ja tulosindikaattorien muodossa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

YMP-asetusehdotuksen oikeusperustana on yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeva Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta. SEUT-sopimuksen 38 artikla antaa unionille valtuudet määrittellä ja toteuttaa yhteistä maatalouspolitiikkaa. SEUT-sopimuksen 39 artikla asettaa yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet, joihin kuuluvat maatalouden tuottavuuden lisääminen, maatalousväestön kohtuullinen elintaso, markkinoiden vakauttaminen, tarvikkeiden saatavuuden varmistaminen sekä kohtuulliset kuluttajahinnat.

Ehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvostossa päätökset tehdään määränemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asetuksen käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta. Mietinnön esittelijänä toimii Norbert Lins (EPP, DE). Ympäristövaliokunta (ENVI) ja aluekehitysvaliokunta (REGI) antavat asiasta lausunnot.

Kansallinen valmistelu

Maatalouden erityiskomitean ja maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 14.8.2025, 28.8.2025, 2.9.2025, 16.9.2025, 11.-12.9.2025 (kirjallinen menettely), 16.9.2025, 2.10.2025, 17.10.2025, 6.11.2025, 11.11.2025, 20.-21.11.2025 (kirjallinen menettely), 2.12.2025, 12.2.2026, 17.4.2026, 28.5.2026, 4.-5.6.2026 (kirjallinen menettely), 12.6.2026

EU-ministerivaliokunta 19.9.2025, 22.10.2025, 13.11.2025, 5.12.2025, 18.-20.2.2026 (kirjallinen menettely), 22.-24.4.2026 (kirjallinen menettely), 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston U-kirjelmä 20.11.2025 (U 55/2025 vp).

Suuren valiokunnan lausunto 12.12.2025 SuVL 11/2025 vp

Maatalouden erityiskomitean ja maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu

Suuri valiokunta 19.9.2025, 24.10.2025, 14.11.2025, 5.12.2025, 20.2.2026, 24.4.2026, 17.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kansallisesta lainsäädännöstä ja Ahvenanmaan asemasta on kerrottu tarkemmin valtioneuvoston kirjelmässä U 55/2025 vp

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset on esitetty tarkemmin valtioneuvoston kirjelmässä U 55/2025 vp.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

7468/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/EUKA, p. 0295 162 073, sanna-helena.fallenius@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Osmo Rönty, MMM/EUKA, p. 0295 162 084, osmo.ronty@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/894/2025

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/74/2026-MMM-119

Muroma Hanna

11.6.2026

Maatalous- ja kalastusneuvoston 22.-23.6.2026 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.6.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 22.-23.6.2026 muissa asioissa käsitellään komission, puheenjohtajavaltion ja jäsenvaltioiden tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiat tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Asiakohta a) Käsiteltävinä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Alakohta i) Asetus kasvien lisäysaineiston tuotannosta ja kaupan pitämisestä unionissa: tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltio kertoo maatalous- ja kalastusneuvostossa 22.-23.6.2026 kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia koskevan asetusehdotuksen (PRM-asetus) käsittelyn tilanteesta. Suomi ottaa puheenjohtajavaltion tilannekatsauksen tiedoksi.

Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvien lisäysaineistosta (COM(2023) 414 final). Asetusehdotusta on käsitelty

neuvoston maatalouden geenivaroja ja innovointia käsittelevässä työryhmässä heinäkuusta 2023 lähtien. Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin Coreper I -kokouksessa 10.12.2025.

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisenvaliokunta (AGRI). Euroopan parlamentti hyväksyi asetukseen liittyvän raportin ensimmäisessä lukemisessa täysistunnossaan 24.4.2024. Euroopan parlamentti vahvisti aiemmin laatimansa mietinnön neuvottelukannakseen täysistunnossaan 19.1.2026.

Kypros on puheenjohtajakaudellaan järjestänyt kaksi kolmikantaneuvottelua (3.2. ja 21.4.) ja yhteensä 32 instituutioiden välistä teknistä neuvottelua. Kypros on informoinut neuvoston maatalouden geenivaroja ja innovointia käsittelevässä työryhmää/attaseoita neuvottelujen etenemisestä. Kolmas ja mahdollisesti viimeinen kolmikantaneuvottelu pidetään 15.6.2026.

Puheenjohtajavaltio Kypros esittää Coreper I-kokouksessa 12.6. jäsenvaltioille hyväksyttäväksi neuvotteluratkaisua jo sovitusta asiakohdista. Lisäksi esitetään hyväksyttäväksi etenemistapa avoimena olevien asiakohdientien osalta.

Alakohta ii) Asetus eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana: tilannekatsaus

Komissio antoi ehdotuksen uudeksi eläinkuljetusasetukseksi 7.12.2023. Asetuksen on tarkoitus korvata nykyinen asetus (EU) 1/2005. Asetusehdotusta on käsitelty neuvoston työryhmässä säännöllisesti nyt viiden puheenjohtajakauden ajan, viimeisimmäksi Kyproksen kaudella. Kypros on keskittynyt omalla jaksollaan liitteeseen II (vesieläinkuljetukset), liitteen I (maaeläinkuljetusten tekniset vaatimukset) lukuihin II-IV ja VI sekä asetuksen kappaleeseen VII (kolmasmaakuljetukset).

Asetusehdotuksen käsittely jatkuu neuvoston työryhmässä Irlannin puheenjohtajakaudella, jolloin on tarkoitus pitää viisi kokousta, joista ensimmäinen on 1.7.2026. Irlanti tavoittelee kaudellaan asetuksesta neuvoston yleisnäkemyttä.

Alakohta iii) Asetus luonnonmukaista maataloutta koskevan asetuksen muuttamisesta tuotantoa, merkintöjä, sertifiointia ja kauppaa koskevien sääntöjen osalta: tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltio tiedottaa neuvotteluiden edistymisestä Euroopan parlamentin kanssa.

Komissio julkaisi ehdotuksensa luomuasetuksen (EU/2018/848) muuttamiseksi joulukuussa 2025 ja sitä on käsitelty neuvoston maatalouden horisontaalisten asioiden työryhmässä (luonnonmukainen tuotanto). Puheenjohtajavaltion kompromissiesitys hyväksyttiin neuvoston neuvottelumandaatiksi maatalouden erityiskomitean kokouksessa 11.5.2026. Euroopan parlamentin maatalousvaliokunta on alustavasti esittänyt runsaasti muutosehdotuksia komission lainsäädäntöehdotukseen. Suomi on neuvostotyöskentelyssä tukenut lainsäädäntöä yksinkertaistavia ja hallinnollista taakkaa vähentäviä muutosehdotuksia. Neuvoston työskentelyssä on painotettu yksinkertaistamishdotusten teknistä luonnetta sekä kuluttajan luottamuksen varmistamista.

Asiakohta b) Vuoden 2027 jälkeistä yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat ehdotukset: tilannekatsaus

Komissio julkaisi 16.7.2025 ehdotuksen tulevaksi monivuotiseksi rahoituskehyykiseksi vuosille 2028–2034. Rahoituskehyyksen julkaisun yhteydessä komissio julkaisi myös

useita sektorikohtaisia lainsäädäntöehdotuksia, joihin sisältyvät asetusehdotus, jolla muutetaan asetusta (EU) N:o 1308/2013 koulujakelujärjestelmän, alakohtaisten toimenpiteiden, proteiinikasvialan, hamppua koskevien vaatimusten, juuston, proteiinikasvien ja lihan kaupan pitämisen vaatimusten, tuontitullien soveltamisen, maataloustuotteiden saatavuus hätätilanteiden ja vakavien kriisien aikana sekä vakuuksien osalta (COM(2025) 553 final) (CMO), sekä asetusehdotus yhteiselle maatalouspolitiikalle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta vuosiksi 2028-2034 (COM(2025) 560 final) (YMP).

Alakohta i) Käsiteltävinä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muutosasetus koulujakelujärjestelmän, alakohtaisten interventioiden, valkuaisainealan, hampun, kaupan pitämisen vaatimusten, tuontitullien, tarvikkeiden saatavuuden ja vakuuksien osalta

Maataloustuotteiden (Working Party on Agricultural Products) neuvoston työryhmässä käytiin syksyllä 2025 Tanskan puheenjohtajuuskautena komission muutosasetusehdotus kertaalleen läpi. Tanskan tarkoituksena oli etsiä ehdotuksesta ne asiat, jotka vaativat tarkempaa huomiota. CMO-asetusehdotus oli jaettu asiasisällön mukaan ”blokkeihin”, joita käsiteltiin työryhmän viidessä kokouksessa. Jäsenvaltioiden on ollut mahdollista lähettää etukäteen kirjallisia kysymyksiä ja kommentteja, joita käsiteltiin kussakin työryhmän kokouksessa.

Kyproksen puheenjohtajuuskaudella, vuoden 2026 ensimmäisellä puoliskolla, pidetään viisi työryhmään ja komission muutosasetuksesta on käsitelty asiasisällön mukaan eri blokkeissa. Kypros on jäsenvaltioilta saamiensa kommenttien ja tekstiehdotusten perusteella laatinut kahteen viimeiseen työryhmäänsä muutosasetuksensa komission asetusehdotukseen. Keskeisimmät huomiot ovat kohdistuneet ehdotuksen kohtiin: koulujakelujärjestelmä, alakohtaiset interventiot (mehiläishoitoalan interventiot sekä tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien tuki), valkuaiskasvit, hamppu, kaupan pitämisen vaatimukset, sekä maataloustuotteiden saatavuus hätätilanteissa ja vakavissa kriiseissä. Komission muutosasetusehdotuksen sisältynyt asiakohta lihan ja lihavalmisteiden nimityksistä on Kyproksen ehdottamana otettu pois käsittelystä, koska asia ratkaistiin jo komission vuonna 2024 julkaiseman muutosasetusehdotuksen viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa käsittelyn yhteydessä. Komission muutosasetusehdotuksen sisältämä ja erityisesti Suomea koskeva 214a artikla koskien Etelä-Suomen kansallista tukea ei ole herättänyt kommentointia työryhmissä ja ehdotus sisältyy Kyproksen kompromissiehdotukseen.

Asetus YMP:lle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta

Asetusehdotusta on käsitelty neuvoston maatalouden horisontaalisten asioiden työryhmässä (HAQ). Kypros laatii asetuksen käsittelytilanteesta tilannekatsauksen. Ennakkotietojen mukaan puheenjohtajavaltio Irlanti tavoittelisi asetuksesta neuvoston osittaista yleisnäkemyistä loppuvuodesta 2026.

HAQ-työryhmässä on tehty sekä asiasisältöön vaikuttavia että selventäviä muutoksia komission alkuperäiseen ehdotukseen. Asetuksen rakenne ja laajuus ovat muuttuneet komission ehdotuksesta, kun asetukseen on siirretty jäsenvaltioiden vaatimuksesta merkittävä määrä artikloja kumppanuusrahastoasetusehdotuksesta. Nämä siirretyt ja siten ensi kertaa HAQ-työryhmässä käsitellyt artikkelit sisältävät mm. YMP-asetukseen liittyviä määritelmiä, vastuullisen tilanhoidon valvonta- ja seuraamusvaatimuksia sekä yhdennettyä hallinto- ja valvontajärjestelmää (IACS) koskevia vaatimuksia. Edelleen YMP-asetukseen on siirretty ko. tukijärjestelmää koskevan artiklan yhteyteen tukitasojen laskentatapa, ylärajoja ja tuen maksamiseen liittyviä velvoitteita. Puheenjohtajavaltio on

selventänyt jäsenvaltiolle pakollisten ja vapaaehtoisten vaatimusten kirjauksia, mm. siten, että asteittain alenevan pinta-alaan perustuvan tulotuen (6 artikla) ainoa pakollinen eriyttämisperuste on korkeampi tukitaso nuorille viljelijöille. Edelleen sitä, mitkä toimenpiteet ovat tiettyjen tukijärjestelmien sisällä jäsenvaltiolla vapaaehtoisia ja mitkä eivät, on selvennetty. Puheenjohtajavaltio on tuonut selvemmin esiin metsänomistajien tukemisen vapaaehtoisuuden mm. investointituissa (13 artikla).

Alakohta ii) Neuvoston muutosasetus EU:n koulujakelujärjestelmän osalta

Maataloustuotteiden (Working Party on Agricultural Products) neuvoston työryhmässä on myös käyty läpi syksyllä 2025 Tanskan ja keväällä 2026 Kyproksen puheenjohtajuuskaudella komission muutosasetusehdotus koskien Neuvoston asetusta EU:n koulujakelujärjestelmästä EU No 1370/2013 läpi samaan aikaan CMO-asetusehdotuksen kanssa. Asetusehdotuksella säädettäisiin mm. koulujakelujärjestelmän rahoituksesta 1.8 - 31.12.2027 väliselle ajanjaksolle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2026

EU-ministerivaliokunta 16.-17.6.2026 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Asiakohta a) i) Erityisasiantuntija Kati Lassi, MMM/RTO/EKY, p. 0295 162 070, kati.lassi@gov.fi

Asiakohta a) ii) Neuvotteleva virkamies Terhi Simonen-Jokinen, MMM/RTO/EKY, p. 0295 162 039, terhi.simonen-jokinen@gov.fi

Asiakohta a) iii) Erityisasiantuntija Annika Öhberg, MMM/RTO/ETU, p. 0295 162 110, annika.ohberg@gov.fi

Asiakohta b)

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen, MMM/RTO/MARY, p. 0295 162 206, jukka.virolainen@gov.fi

Johtava asiantuntija Jertta de Mazières, MMM/RTO/MARY, p. 0295 162 113, jertta.de-mazieres@gov.fi

Erityisasiantuntija Tia-Maria Virtanen, MMM/MKO/KY, p. 029 516 2066, tia-maria.virtanen@gov.fi

Maatalousneuvos Anna-Leena Miettinen, MMM/RTO/MARY, p. 0295 162 409, anna-leena.miettinen@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Saara Lönnroth, MMM/RTO/MARY, p. 0295 162 270, saara.lonnroth@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, MMM/MKO/KY, p. 0295 162 352, mirja.kiviranta@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Tiina Hartman, MMM/MKO/KY, p. 0295 162 271, tiina.hartman@gov.fi

Erityisasiantuntija Hanna Muroma, MMM/EUKA, p. 0295 162 038, hanna.muroma@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Liitteet -